



Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu  
Ministerie van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport

# Bescherm uw kind tegen infectieziekten

*Laat uw kind inenten*



**Rijksvaccinatieprogramma**

# Laat uw kind inenten

De overheid heeft het Rijksvaccinatieprogramma gemaakt voor alle kinderen in Nederland. Met het Rijksvaccinatieprogramma beschermen we uw kind tegen ernstige infectieziekten. Uw kind krijgt een aantal prikken. We noemen dat inenting of vaccinaties. In deze folder leest u wanneer uw kind wordt ingeënt en tegen welke ziekten. Ook leest u wat u kunt doen als uw kind last heeft van de inenting. Het is belangrijk dat het Rijksvaccinatieprogramma helemaal wordt afgemaakt. Zo krijgt uw kind de beste bescherming tegen infectieziekten. U hoeft niet te betalen voor de inenting.

## Tegen welke ziekten wordt uw kind ingeënt?

Uw kind wordt ingeënt tegen de volgende ziekten:

- Difterie
- Kinkhoest
- Tetanus
- Polio
- Bof
- Mazelen
- Rodehond
- Infectie door Hib-bacteriën
- Infectie door pneumokokken
- Infectie door meningokokken C
- Hepatitis B
- Baarmoederhalskanker (HPV)

Deze infectieziekten zijn vaak ernstig en moeilijk te behandelen. Veel van deze ziekten komen in Nederland bijna niet meer voor. Ook al is het risico tegenwoordig kleiner, vaccinatie blijft nodig om dat zo te houden.

Op pagina 4 en 5 kunt u lezen wat deze ziekten zijn. En welke gevolgen deze ziekten kunnen hebben voor uw kind.

## Waarom inenten?

Inenten is belangrijk voor de gezondheid van uw kind. Door uw kind te laten inenten, beschermt u het tegen ernstige infectieziekten. Uw kind hoeft niet altijd ziek te worden door een infectieziekte. Maar dat weet u nooit zeker. Daarom is het verstandig om uw kind altijd te laten inenten. U bent niet verplicht om uw kind te laten inenten. Maar de meeste ouders doen dat wel.

## Hoe werkt een inenting?

Door de inenting gaat het lichaam afweerstoffen maken. Afweerstoffen richten zich tegen een virus of bacterie. Komt een kind later weer in contact met het virus of de bacterie waartegen is ingeënt? Dan herkent het afweersysteem het virus of de bacterie. Het lichaam maakt dan sneller afweerstoffen aan tegen de ziekte. Wordt uw kind toch ziek? Bij ingeënte kinderen verloopt de ziekte minder ernstig.

## Vaccinatieschema\*

	Fase 1					Fase 2	Fase 3	Fase 4
	2 maanden	3 maanden	4 maanden	11 maanden	14 maanden	4 jaar	9 jaar	12 jaar
Prik 1	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	DKTP Hib HepB	BMR	DKTP	DTP	HPV (3 keer 1 prik)
Prik 2	Pneu	Pneu	Pneu	Pneu	MenC		BMR	

\* Geldig vanaf 1 augustus 2011

D	Difterie	Pneu	Pneumokokken
K	Kinkhoest	B	Bof
T	Tetanus	M	Mazelen
P	Polio	R	Rodehond
Hib	Haemophilus influenzae type b	MenC	Meningokokken C
HepB	Hepatitis B	HPV	Humaan Papillomavirus

### Wanneer wordt uw kind ingeënt?

Uw kind krijgt de inenting volgens het schema hierboven op de volgende momenten:

Fase 1 Als uw kind 2, 3, 4, 11 en 14 maanden oud is.

Fase 2 Als uw kind 4 jaar oud is.

Fase 3 Als uw kind 9 jaar oud is.

Fase 4 Als uw dochter 12 jaar oud is.

### Waar moet u naartoe voor de inenting?

Met uw baby, peuter en kleuter gaat u voor de inenting naar het consultatiebureau. Kinderen die naar school gaan, krijgen de inenting ergens anders, zoals in een sporthal. Uw regionale organisatie voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ), bijvoorbeeld de GGD of het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), zorgt ervoor dat dit gebeurt. Neemt u de oproepkaart(en) en het vaccinatiebewijs van uw kind mee naar de inenting? Dan kan de inenting geregistreerd worden.

### Is uw kind ziek geweest of gebruikt het medicijnen?

Is uw kind ernstig ziek geweest of gebruikt het medicijnen? Of is uw kind de afgelopen drie maanden behandeld door een arts? Vertel dit dan aan de arts of verpleegkundige die de inenting geeft. Doe dit voordat uw kind de inenting krijgt. Denkt u dat uw kind misschien ziek is? Vertel dit dan ook van tevoren aan de arts of verpleegkundige.

# Tegen welke ziekten wordt uw kind beschermd?

**Difterie** Difterie is een ernstige keelontsteking. Als uw kind difterie heeft, kan het daardoor stikken. Ook kunnen het hart en zenuwstelsel beschadigd raken.

**Kinkhoest** Als uw kind kinkhoest heeft, betekent dit dat uw kind veel en heftig moet hoesten. Kinkhoest komt veel voor in Nederland. Het is vooral voor baby's erg gevaarlijk. Zij kunnen een beschadiging aan hun hersenen krijgen die niet meer weggaat. Ze kunnen er zelfs aan overlijden.

**Tetanus** Als uw kind tetanus heeft, kunnen de spieren verkrampen. Ook de spieren die uw kind gebruikt om te slikken en adem te halen, kunnen verkrampen. Uw kind kan dan stikken. Een kind kan tetanus krijgen als het wordt gebeten door een dier, bijvoorbeeld een konijn. Of als er straatvuil in een wond komt.

**Polio** Polio heet ook wel kinderverlamming. Als uw kind polio heeft, kan het verlamd raken.

**Hib** Als uw kind besmet is met de Hib-bacterie, kan het een aantal ziekten krijgen: hersenvliesontsteking, strotklepontsteking, longontsteking, gewrichtsontsteking, bloedvergiftiging.

**Hepatitis B** Hepatitis B is een ontsteking van de lever. Soms gaat die infectie niet meer

weg. Hierdoor kan de lever ernstig beschadigen. Uw kind kan hierdoor later leverkanker krijgen.

Uw kind kan door hepatitis B zelfs overlijden. Hepatitis B is besmettelijk. Anderen kunnen dit dus ook krijgen. Bijvoorbeeld als ze in contact komen met besmet bloed. Bent u draagster van het hepatitis B-virus? Dan krijgt uw kind extra inentingen binnen 48 uur na de geboorte.

**Pneumokokken** Door een infectie met pneumokokken kan uw kind een aantal ziekten krijgen: hersenvliesontsteking, bloedvergiftiging, longontsteking, bronchitis of middenoorontsteking. Uw kind kan blijvende schade houden, zoals doofheid, epilepsie, een verstandelijke achterstand of groeistoornissen. Door infectie van de ledematen moet de arts soms een arm of been amputeren. Uw kind kan zelfs aan pneumokokken overlijden.

**Bof** De bof is een ziekte aan de speekselklieren. U kunt dat zien doordat uw kind een dikke wang krijgt. Van de bof kan uw kind ook hersenvliesontsteking krijgen. Verder kan uw kind een ontsteking aan de teelbal of eierstok krijgen. Dat kan heel soms tot onvruchtbaarheid leiden.

**Mazelen** Als uw kind mazelen heeft, heeft het hoge koorts en huiduitslag. Uw kind kan hiervan behoorlijk ziek worden. Uw

kind kan door mazelen ook oorontsteking, bronchitis, longontsteking en hersenontsteking krijgen. Eén op de 1000 kinderen overlijdt aan mazelen.

**Rodehond** Rodehond is vooral gevaarlijk tijdens de zwangerschap. Is uw dochter later zwanger en krijgt zij rodehond? Dan is de kans groot dat haar kind met een afwijking wordt geboren. Het kind kan bijvoorbeeld doof of blind zijn. Of een hartafwijking of een verstandelijke achterstand hebben. Ook kan uw dochter van rodehond een miskraam krijgen.

**Meningokokken C** Als uw kind meningokokken C heeft, kan het hersenvliesontsteking en bloedvergiftiging krijgen. Uw kind kan hieraan overlijden. Uw kind kan ook doof worden, een verstandelijke achterstand, leerproblemen en gedragsproblemen krijgen. Door infectie van de ledematen moet de arts soms een arm of been amputeren.

**HPV** Van een infectie met HPV kan uw dochter later baarmoederhalskanker krijgen. Alle meisjes worden daarom 3 keer ingeënt tegen HPV. HPV is de afkorting van Humaan Papillomavirus.

## Inenting kunnen bijwerkingen hebben

### Van welke bijwerkingen kan uw kind last hebben?

Het afweersysteem van gezonde baby's en van oudere kinderen kan de inenting goed aan en afweer opbouwen. Als uw kind is ingeënt, kan het zich daarna even niet lekker voelen. Niet alle kinderen reageren hetzelfde op een inenting.

De volgende klachten komen vaak voor:

- Koorts.
- Hangerigheid.
- Rode plek, een zwelling of pijn op de plaats van de inenting.
- Last bij bewegen van de ingeënte arm of het ingeënte been vanwege de pijn.
- Baby's kunnen onrustig slapen of extra veel slapen.
- Kinderen vanaf 4 jaar kunnen ook flauwvallen vanwege de spanning.

De meeste bijwerkingen beginnen op de dag van de inenting. Vaak zijn ze binnen 2 dagen weer over.

Bij de inenting tegen bof, mazelen en rodehond (BMR) beginnen de bijwerkingen wat later: 5 tot 12 dagen na de inenting.

Maakt u zich zorgen over uw kind?

Of duren koorts en hangerigheid langer dan 2 dagen? Overleg dan met uw huisarts. Uw kind wordt niet extra ziek als het wordt ingeënt tegen meerdere ziekten tegelijk.

# Wat kunt u tegen bijwerkingen doen?

U kunt een aantal dingen doen om bijwerkingen minder te maken:

- Zorg voor lichaamscontact, aandacht en afleiding om de pijn van de prik minder te maken.
- Heeft uw kind koorts? Zorg er dan voor dat uw kind koel blijft. Trek uw kind weinig kleren aan, bijvoorbeeld alleen een rompertje of hemd. Leg uw kind niet bij u in bed. Dat is veel te warm. Laat uw kind in het eigen bed liggen onder een laken. U kunt uw kind ook deppen met een vochtig washandje. U hoeft uw kind geen paracetamol te geven. Let er wel op dat uw kind genoeg drinkt.
- Moet uw kind overgeven? Leg het kind dan even onder toezicht op de buik met het hoofd opzij. Zo kan er geen braaksel in de longen komen. Ondanks de kans op overgeven wordt geadviseerd uw kind in rugligging te slapen te leggen.
- Heeft uw kind last van de ingeënte arm of het ingeënte been? Raak deze dan zo weinig mogelijk aan. Want door het aanraken kan de pijn erger worden.
- Schud uw kind nooit! Ook niet als uw kind zich verslikt of even geen adem haalt. Als u uw kind schudt, kunnen de hersenen beschadigen. U kunt uw kind daarom beter op de wang tikken of in de voet knijpen.
- Maakt u zich zorgen over uw kind? Vindt u dat uw kind erg ziek is van de inenting? Of heeft uw kind een vreemde bijwerking? Bel dan met uw huisarts, of ga naar uw huisarts toe. Uw huisarts kan u advies geven of uw kind onderzoeken.
- Moet uw kind erg huilen? Of krijgt uw kind pijn later op de dag van de inenting? Dan kunt u uw kind paracetamol geven. Doe dit liever niet te vaak. De dosering hangt af van de leeftijd en het gewicht van uw kind. Lees altijd de bijsluiter.

Per leeftijdsgroep is er een aparte folder met meer informatie over de prik(ken). Deze folders zijn verkrijgbaar op het consultatiebureau. Ze zijn ook na te lezen op onze website onder het kopje 'de inenting'.

Bij elke nieuwe fase van het Rijksvaccinatieprogramma wordt uw kind uitgenodigd voor de inenting. Ook als u eerder hebt aangegeven niet deel te willen nemen.

## Onderzoek bijwerkingen

Het Rijksvaccinatieprogramma zorgt ervoor dat in Nederland elk jaar ongeveer 2,5 miljoen inentingen worden gegeven. We onderzoeken de bijwerkingen goed. Daardoor kennen we de meeste bijwerkingen. Zo weten we ook dat de meeste bijwerkingen niet zo erg zijn. En dat ze vanzelf over gaan. Door bijwerkingen goed te onderzoeken, weten we of de klachten door de inenting komen. Of door een andere ziekte. Zo kan de arts de juiste behandeling geven.

Sommige mensen leggen een verband tussen inentingen en andere ernstige aandoeningen. Dat is onterecht. Van de inentingen zelf kan uw kind geen ernstige ziekten krijgen. Ziekten zoals hersenbeschadiging, ontwikkelingsachterstand, epilepsie, diabetes, autisme of overlijden door bijvoorbeeld wiegendood komen dus nooit door de inenting.

## Meld bijwerkingen altijd

Heeft uw kind een bijwerking na een inenting? Meld dit dan bij het volgende bezoek aan de arts of verpleegkundige die de inenting geeft. Zo is deze op de hoogte van de specifieke situatie van uw kind.

De arts of verpleegkundige meldt de bijwerking ook bij Lareb. Zo zorgen zij en de andere instanties ervoor dat inenten veilig blijft. U kunt ook zelf een melding doen op [www.lareb.nl](http://www.lareb.nl). Lareb is het Nederlandse Centrum voor Bijwerkingen. Soms nemen zij contact met u op, als ze bijvoorbeeld meer informatie willen over een bijwerking.

## Lees ook de bijsluiter

Bij elk vaccin hoort een bijsluiter. Hierin staat waarom uw kind de inenting krijgt en welke bijwerkingen uw kind daarvan kan hebben. U kunt de bijsluiter krijgen bij de arts of verpleegkundige die de inenting geeft. Of kijk op [www.rivm.nl/rijksvaccinatieprogramma](http://www.rivm.nl/rijksvaccinatieprogramma).

## Wat doet het RIVM?

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zorgt ervoor dat uw kind kan meedoen aan het Rijksvaccinatieprogramma. Het RIVM houdt bij welke inentingen uw kind heeft gehad. Het RIVM zorgt er ook voor dat uw kind op tijd de oproep voor de volgende fase krijgt. We hebben de gegevens van uw kind in onze administratie. We gebruiken deze gegevens alleen voor het Rijksvaccinatieprogramma.

## Wilt u meer informatie? Of heeft u vragen?

Wilt u meer informatie over het Rijksvaccinatieprogramma? Of over de ziekten waartegen het programma beschermt? Kijk dan op [www.rivm.nl/rijksvaccinatieprogramma](http://www.rivm.nl/rijksvaccinatieprogramma). Heeft u nog meer vragen? Stelt u ze gerust aan de arts of verpleegkundige die de inenting geeft.

Wilt u meepraten over het Rijksvaccinatieprogramma? Bezoek ons dan op Facebook.



Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven  
[www.rivm.nl/rijksvaccinatieprogramma](http://www.rivm.nl/rijksvaccinatieprogramma)  
[www.facebook.com/rvp.vaccinaties](http://www.facebook.com/rvp.vaccinaties)

april 2012